

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

---

7. köide Tallinnas, teisipäeval, 1. septembril 1925. Nr. 36 (130)

Sisuu:

Toimetuse kommentaar

Päiviliste palgad heinaniitmise ajal Eestis 1925. a.

Mõnede aktsiisi alla käivate tööstusharude tek-
kimine ja arenemine Eestis

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

Eesti Mehaanilise Puutööstuse Aktsiaselts

A. M. LUTHER

Tallinnas

Dalmistab:

Mööblit

Vineer-kartonge

Vineer-kohvrid

Vineer-koolirantsaid

Vineer-aktimappe

Vineer-käsitrumlid

Vineer-foolipõhju

Vineer-platesid

Vineer-labidaid jm.

Müügikohad asuvad:

TALLINNAS: Vana Posti tänav nr. 9. Kõnetraat 616.

TARTUS: E. V. Jürgens'i juures, Vana tänav nr. 17.

VALGAS: P. Saretok'i juures, Kesk tänav nr. 15.

PETSERIS: E. Nassar'i juures, Kaubareas.

VILJANDIS: E. Eitelberg'i juures.

VÖRUS: J. Kiesler'i juures, Tartu tänav nr. 11.

RAKVERES: Roman Jürgens'i juures.

PÄRNUS: J. D. Ammende juures.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—

pooleaastas " 500.— " " 1000.—

Toimetus: Pikk täm. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai täm. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

7. köide. Tallinnas, teisipäeval, 1. septembril, 1925. Nr. 36 (130)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Päviliste palgad heinanüütmise ajal Eestis 1925. a Mõnede aktsiisi alla käivate tööstusharude tekkimine ja arenemine Eestis. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 31. augustil 1925. a.

Aksia pangad Eesti aktsiapankade äri-
1. juunil. seis 1. juunil võrreldes
1. maiga ja 1. juuniga
läinud aastal oli nagu alamal (milj. mrk.):

	1. juuni 1925 a	1. mai 1925. a.	1. juuni 1924. a.
Aktiva.			
Kassa ja jooksv. arv.	108,9	88,3	112,3
Laenud	2893,1	2833,2	2563,3
Garantiid	953,9	968,2	905,8
Korrespondendid	310,8	361,1	734,0
Passiva.			
Kapitalid	741,3	738,9	721,7
Hoiusummad	1476,6	1561,2	1521,4
Passiv-laenud	890,9	798,7	593,2
Korrespond.	564,8	501,8	762,6
Garantiid	953,9	958,2	902,1
Bilanss	5119,3	5078,6	5022,9

Võrreldes eelmise kuuga on kassa 20 miljoni marka tõusnud, kuid tähtsamad muudatused on sündinud teistes bilansi osades, mis näitavad, et pankade üldseisukord veel pinevamaks on läinud. Laenuid on kasvanud 60 miljoni ja korrespondentide summad on 50 miljoni võrra vähenenud. Passivas näitavad hoiusummad peaaegu 100 miljonilist kahanemist ja sama summa võrra on pankade passiv-laenud kasvanud; niisama on ka kasvanud pankade võlad korrespondentidele 63 miljoni marga võrra.

Selle tagajärg on, et hoiusummad praegu vaevalt pool pankade poolt antud laenudest välja teevad ja et passiv-laenude üldsumma bilansis on tõusnud 17,4% peale 15,7 asemel eelmisel kuul.

Aasta jooksul on pankade laenuid kasvanud 303 miljoni võrra ja hoiusummad on selsamal ajal 1521 pealt 1477 peale, ehk 45 miljoni võrra tagasi läinud.

Et laenude väljaandmiseks, samuti ka hoiusummade tagasimaksmiseks summe vabaks teha, on pankade passiv-laenud kasvanud 300 miljoni võrra. Niisama on selle aja jooksul aktiiva korrespondentide arved

enam kui 420 miljoni võrra tagasi läinud, sest peale hoiusummade tagasimaksmise tuli pankadel nähtavasti ka oma korrespondentidele suuremaid summe tasuda, mis 250 miljonini ulatavad.

Protesteeritud vekslite arve on tõusnud 19,6 miljon margani 17,8 vastu eelmisel kuul, mis teeb väija 0,4% kogu pankade bilansist.

Saadud intressid ja komisjonid käesoleva aasta 5 kuu eest teevad välja 155,4 miljoni marka, mille vastu seisavad makstud intressid, komisjonid ja jooksvad kulud 112,4 suuruses. Vahe on 43,0 miljoni 54,1 vastu läinud aastal sama aja jooksul.

Üks imelik pangakontor. Sel puhul tahaksime veel ühe imeliku nähtuse peale tähelepanu juhtida. Ole-

masolevatest panga kontoritest avaldab ainult üks veel oma bilanssi ja see bilanss on tõesti väga huvitav. Tema aktivas on ainult kassa 137.000, laenuid 24.501.000, ehk 99,1% kogu bilansist ja peale selle veel 26.000 marka makstud intresse ja komisjone, ning 64.000 marka jooksvaid kulusid. Pangal ei ole ei korrespondente ei väärt-paberisi, ning lõpuks puudub tal isegi kontori mööbel. Passivas on panga kapital 387.000 ehk 1,6% kogu bilansist, 7.544.000 ehk 30,5% hoiusummast ja 15.282.000 ehk 61,8% kogu bilansist passiv-laenusid. Selle panga bilansis, mille raamatuid nähtavasti põlve peal peetakse ja mis on osanud ligi 25 miljoni võrrast raha kokku koguda, on küll iga üksik summa imestamisvääri-line. Panga läinud aasta puhaskasu on olnud 554.000 ning käesoleval aastal on ta juba 961.000 intresse ja komisjone saanud, mis teeks väljalae-natud 24½ miljoni pealt aastas ümarguselt 9½% lse on ta 5 kuu eest intresse ja komisjone maksnud kõigest 64.000 tema

käes oleva võõra raha eest, mille üldsumma ulatab 23 miljonini. See pank ei ole tähendab mitte üksi oma klientide vastu heategija, vaid tal näivad ka õige haruldased võlausaldajad olema, kes oma raha eest peaaegu mitte midagi ei võta, ning tema ametnikud on teda teeninud viis kuud ja ta on kõik omad muud kulud fasanud 64.000 margaga.

Kodumaa tööstus näitus-messil.

Kuigi näitus - mess rahvusvaheliseks väljajä oli kuulutatud võib sellest ainult tingimisi rääkida. Rahvusvahelisteks väljapanekuteks olid peaaesjalikult väljamaa vabrikute kohalikud esitused, kes oma kaupa välja pakuvad. Kohalik tööstus, mis juba siinsele tarvitajatele enam-vähem tuntud, ei tulnud ka messile mitte selleks, et suuremaid tellimisi saada, vaid et peaaesjalikult näidata neid edusamme, mis viimasel ajal tehtud on, ja keskmise kodaniku, kellest nad võib olla kunagi ostjat ei oota, poolehoidu võita oma võitluses olemise eest.

Meil kui demokraatlikus riigis on kodaniku arusaamine üksikute tööstusharude võimistest ja sihtidest tööstusele võib olla niisama tähtis, kui ostjad. Peaaesjalikult ainult selles mõttes olid esitatud meie suuremate tööstuste saadused, nagu paber, tekstiil. Sedasama pidid lõppude lõpuks demonstreerima ka lugemata võipütid börsesaalis.

Neil aladel tarvitseb vaevalt kodumaa ostjate meelituseks messile ilmuda, sest et kodumaa turg enam-vähem täielikult nende käes on.

Muidugi oli näitus-messil ka teisi kodumaa väljapanekuid, mis tõesti messile olid tulnud otsima ostjaid ja just koduseid ostjaid. Siin tuleb eeskätt nimetada naisterahva kodust käsitööd, mis viimaste aastate jooksul üllatavaid edusamme on teinud ja nähtavalt enam edenenu maitsega tarvitajaid rahuldada tahab ja rahuldada suudab.

Selle kõrval näitab suuri edusamme väiketööstus, mis peale muu ka seekord jälle rea uusi saadusi esitanud oli, mis mitmesugustel aladel meie kodust tarvitust rahuldada võivad. Peale kõrgeväärtusliste ja tuntud Tartu nahkasjade mitme väljapanekja poolt esines Tartu muu seas ühe uue kaubaga - nimelt valgete glasuur-ahjupottidega, mis kahilemata vastavate väljamaa kaupade

sissevoolule tõkkeks saavad. Samuti on Tallinnas algust tehtud tinatorude valmistamisega.

Metallitööstuse alal, kus samuti kesktööstuse edusamme igalpool näha võis (olid ju isegi omamaa jalgrattad väljas) võistlesid malmivalu alal kolm suurt ettevõtet „Tegur“, „Aivaz“ ja „Vene-Balti“, kuna mõned tehased selle ala juba maha on jätnud. Nagu kuulda, täita ETK oma sellekohaseid tellimisi peaaesjalikult Vene-Balti tehases. Viimane oli muuseas esinenud ka atradega, mis üldise tähelpanu osaliseks said ja nähtavasti „Tegurile“ võistlejaks välja kujunevad. Teised valmistajad on nagu kuulda samuti selle ala maha jätnud.

Meie Tallinna tööstuse valulastest metallitehastest näib, niipalju kui väljapanekute järele messil otsustada võib, eriti Vene-Balti tehas äärmisi pingutusi tegevat, et ettevõttele elu sisse puhuda.

Muidugi ei suuda Eesti turg nende ettevõtete produktsiooni mahutada, kuid ta võib saada selleks aluseks, millelt välja minnes tehased oma turgusid üle Eesti piiride laiendada võivad.

Põlevkivi-tööstus näitas ka juba avalikult, et ta enam mitte ainult riiklike ettevõtlikkuse kaitsejänes ei ole, vaid et erakapital siin kindlasti lähemas tulevikus laialatusliselt tegutsema hakkab. On see nii, siis ei ole kahtlust, et ka metallitööstusele uus tegevusala avaneb kaevanduste ja destillatsioonivabrikute sisseseadete alal. Riikline põlevkivitööstus võis enesele luksust lubada omi sisseseadeid tollita väljamaalt tuua, ilma et ta ennast vaevama oleks hakanud küsimuse arutamiseks, kui palju neist sisseseadetest ilma kahjuta sisseseadete omandustele koha peal oleks võinud valmistada. Viimane tee oleks olnud õige riikline tee, sest kodustele tehastele oleks ühtlasi võimalus antud ennast uue tööala jaoks ette valmistada. Kahju, et seda ei tehtud. Selge on igatahes, et eratevõtjad oma eneste huvides suure osa sisseseadetest kohalikkudest vabrikutest tellivad, sest et nende valmistamine koha peal palju odavam tuleb.

Kukersiit. Teatavasti leidsid tänavusel näitus-messil iseäranis suurt tähelpanu Vanamõisa kiviõli vabrikute väljapanekud, mis igatahes Eesti kiviõli tööstuse edaspidisele arenemisele teatud uusi väljavaateid avavad Kohila kõrval. Sellepärast on huvitavad mõned arvamised, mis

Vanamõisa vabriku tehniline direktor ins. Williams toimetusele avaldas.

Eestkätt ei taha Mr. Williams üleüldse rääkida „ölikivist“ (oil-shale) — see nimi olla nimelt väga halvas kuulsuses finans-ringkondades, sest et kogu ilmas lõpmata hulk ölikivi ettevõtteid, mis aastate jooksul asutatud, ennast mitte ei ole suutnud tasuvaks teha ja sellepärast igasugust ölikivi ettevõtet finans-ringkondades alati suure umbusaldusega vastu võetakse.

Kuna Eesti ölikivi lademed oma omaduste poolest palju rikkamad on kõikidest ilma ölikividest, siis tuleks seda ölikivi ka nimega teiste hulgast eraldada. Kõige otstarbekohasemaks peab Mr. Williams sellepärast Eesti ölikivi nimetada tema juba teaduseilmas tuntud nimega „kukersiit“. Mr. Williams'i arvates ei ole kahjuks ikkagi Eestis kukersiidi-tööstus mitte selle tähelepanu osaliseks saanud, mille vääriline ta on, ja ta ei pea ka päris otstarbekohaseks neid sihte, mida mõõda seni kukersiidi tööstust on arendatud. Pearõhku on seni pandud kukersiidi tarvitamise peale kivisõe ja põletispuude aseainena, millena võib ta tarvitamist leida ainult kõige kitsamas piirkonnas, mis Eesti piiridest vaevalt üle ulatada suudab. Ainult teises järjekorras on seni arendatud kukersiidist kõlbuliku tooresõli saavutamist, mis ühes oma kõrvalainetega võiks saada tähtsaks ilmaturu artiklikaks. Kuna sedaviisi tooresõli valmistamine tähelepanemata on jäänud ja huvi iseäranis on kontsentreeritud kukersiidi, kui otsekohe kütteaine toodangule, siis on see kahtlemata takistuseks õlitööstuse edaspidisele edendamisele, sest õlitööstus kui niisugune võib püsivaks muutuda ainult suure toodangu juures. Pearaskus seisab aga selles, et tooreskivi kütteainena tarvitamine vähendab maa varandusi, sest kerge on lihtsa arvestamisega tõendada, et üks tonn kukersiidi õliks destilleeritud on võrratu suurema väärtusega, kui tooreskivi kütteainena tarvitatult.

Õli produktsiooni arenemisel tuleb iseäranis silmas pidada, et tooresõlil oleks omadused, mis võimaldaks teda kergesti aineteks ümber töötada, mille kohta ilmaturul kõige suurem nõudmine on. See tähendab — kergeste õlide protsent tooresõlis peab olema võimalikult kõrge. Niisugust õli võib ainult otstarbekohase sisseseadega õlivabrikus valmistada ja keegi, kes selle tööstusharu arenemisest huvitatud on, ei tohiks ehitada uut ega laiendada mõnda olemasolevat õlivabrikut seni, kui ta täiesti kindel ei ole selles, et kavatsetav vabrik

turu nõudmistele kõige paremini vastavat õli saavutab, mis meie aja tehnika ja teaduste teel kukersiidist võimalik valmistada on. Üleliigne oleks siin juurde lisada, et ta enne niisama peab kindel olema, et tulevane vabrik niisugust kasu annab, mis õigus-taks kapitali mahutamist.

Edasi tähendas Mr. Williams, et kukersiidi tööstuse arenemine võtaks suuremat hoogu, kui oleks olemas suurem omavaheline koostööamine nende vahel, kes tööstusest ja tema edust otsekohe huvitatud. Oleks vist otstarbekohane, kui niisuguse koostöö saavutamiseks asutatakse Eesti õli-inseneride instituut. Selle instituudi järjekorralistel koosolekutel tuleksid üldisele arutamisele kõik küsimused ja raskused, mida ühel ehk teisel juhtumisel lahendada tuleb. Niisugused ühised läbirääkimised annaks suurt kasu kõigile osavõtjatele ja võiks silmas pidades üldist kasu, ka riik instituuti katsete tegemiseks teatud summadega toetada.

Pearaskus sarnase instituudi ellukutsutamisel seisab praegu selles, et suurem hulk kontsessioonääre ootavad silmapilku, mil teised ettevalmistustööd ära on teinud ja raskused lahendanud, et siis oma kontsessioone rahaks teha. Vastavad muudatused kontsessioonide andmise korras kõrvaldaks selle raskuse.

Mr. Williams usub kindlasti, et vaatamata tehtud wigade peale, kukersiidi tööstusel just tooresõli destillatsiooni alal hiilgav tulevik ees seisab.

Oleks igatahes huvitav, kui ka teised asjast huvitatud pooled ülestõstetud küsimustes oma arvamist avaldaks. „E. M.“ leheküljed oleks sarnasele diskussioonile alati lahti.

Riiklikud tellimised sisemaal.

Läti rahaministri J. Blumberg'i kahe-teistkümnnes punktis on muuseas p. 8 järgmiselt redigeeritud: Riigi tellimised tuleks ainult sarnastel juhtumistel väljamaale anda, kui hind 10–20 protsendi võrra madalam, kui omal maal, selle vahesse ka tollikaitset arvates. Vaheprotsendi kõrguse üksikute tellimiste kohta nimetatud piirides määrab rahaminister. (Vaata E. M. Nr. 35 (129).

Ka meil on seda küsimust mitmel puhul arutatud ja kord oli isegi kuulda, et mingisugune otsus olla tehtud; pärast aga osutus see meie oludes harilikuks põhimõtte-liseks otsuseks, mida elu-praktikas tarvili-kuks ei peeta teostada.

Meie praegustes oludes ei tähendaks aga sarnase otsuse maksmapanemine kaugelgi mitte maksumaksjate maksumummade kõrgendamist, sest ühtaegu väheneks kahtlemata rida teisi riiklisi väljaminekuid, olgu töötä tööliste toetamise, olgu ettevõtete finantseerimise alal. Ühtlasi langeks ära lõpmata arutused komisjonides selle üle, kellele tellimisi anda, sest oleks kindel piir pandud, kustsaadik riik omamaa tööstust toetab ja kustsaadik ta seda ülearuseks peab.

Päiviliste palgad heinaniitmise ajal Eestis 1925. a.

(Riigi Statistika Keskbüroo kokkuvõte)

Riigi Statistika Keskbüroo põllumajanduse osakond kogub oma korrespondentide kaudu, alates 1922. a., ühes muude põllumajandustedega, ka põllutööliste palgade teateid. Teateid kogutakse sellekohaste teatelehtedega aastatööliste, suviliste, karjaste ja päevatööliste kohta. Esimese kolme tööliigi palgade teated antakse korrespondentide poolt otsekohe palgapingute järel, kuna päevatööliste kohta antakse keskmised palgad, mis korrespondentide ümbruskonnas makseti. Aastatööliste, suviliste ja karjaste palgade teateid kogutakse üks kord aastas peale lepingute sõlmimist (mai kuus) ja päevatööliste kohta kolm korda aastas — palgad suvilija külvi ajal, heinaniitmise ajal ja viljalõikuse ajal (juuni-, augusti- ja oktoobrikuu teatelehtedega).

Käesoleval aastal heinaniitmise ajal päevatöölistele maksetud palgade üle saatsid teateid üle 1300 korrespondendi. Nende teadete järel oli kõige rohkem täisealiste meeste ja naiste palgamisi, kuna hobusemeeste ja alaealiste palgamist võrdlemisi vähe ette tuli. Tööpäevas makseti keskmiselt hobusemehele omal toidul 503 mrk. ja peremehe toidul 396 mrk. Selle järel tuleb välja, et hobuse ja mehe toit on hinnatud 107 marka päevas. Täisealistele makseti keskmiselt peremehe toidul meestööliisele 226 marka ja naistööliisele 174 marka tööpäevas. Meestööliise palk oli naistööliise palgast 29,9% suurem. Alaealisele makseti 125 marka tööpäevas, mis on täisealise naistööliise palgast 28,2% vähem.

Täiseatööliste palgad olid pea kõigis maakondades (peale Petseri) keskmiselt üks-teisele kaunis lähedased, kõikumised pole

Päiviliste palgad heinaniitmise ajal 1925. a.
(Keskmiselt makseti tööpäevas E. — markades)

Maakond	Hobusemehele				Peremehe toidul				Alaealisele			
	Omaval toidul		Perem. toidul		Täisealisele		Alaealisele		Täisealisele		Alaealisele	
	teadete arv	keskm. mrk.	teadete arv	keskm. mrk.	mehele	naisele	mehele	naisele	mehele	naisele	mehele	naisele
	teadete arv	keskm. mrk.	teadete arv	keskm. mrk.	teadete arv	keskm. mrk.	teadete arv	keskm. mrk.	teadete arv	keskm. mrk.	teadete arv	keskm. mrk.
1. Viru	37	521	39	400	128	230	126	177	64	132	64	132
2. Järva	19	521	24	392	74	233	74	184	39	127	39	127
3. Harju	35	503	40	404	110	226	110	171	56	119	56	119
4. Lääne	56	453	35	383	153	233	146	185	90	135	90	135
5. Saare	30	399	30	343	103	220	108	188	58	113	58	113
6. Pärnu	33	548	39	421	166	237	164	175	94	129	94	129
7. Võrumaa	45	524	49	404	157	237	155	184	86	138	86	138
8. Tartu	64	512	75	408	221	220	221	169	116	125	116	125
9. Valga	11	586	12	417	45	219	46	170	26	112	26	112
10. Võru	62	513	68	398	146	210	147	155	78	112	78	112
11. Petseri	10	450	16	341	19	164	19	124	11	78	11	78
Kesk. riigis	382	503	427	396	1372	226	1316	174	718	125	718	125

mitte väga suured (meespalgad 210–237 mk. ja naispalgad 155–188 mrk.). Petserimaal on talud võrdlemisi väikesed ja võõrast tööjõudu tarvitavad ainult üksikud. Rahvast elab aga Petserimaal väga tihedalt, kes kaugelgi kõik omast majapidamisest ülespidamist ei leia. Sellepärast on seal tööpakkumine võrdlemisi suur, kuna nõudmine väike ja selle tõttu palgad märksa väiksemad, kui teistes maakondades. Petserimaa mõju tundub ka Võru ja Tartu maakondade tööpalkades. Hobusemehe tööpalgad olid keskmiselt kõige väiksemad Saaremaal ja kõrgemad Pärnu- ning Valgamaal.

Heinaniitmiseaja päiviliste palgade võrdlus aastate järel näitab aasta-aastalt palgade suurenemist. Võrreldes eelmise (1924) aastaga on palgad suurenenud hobusemeestel üle 5% ja teistel töölistel üle 10%, 1922. a. võrreldes on aga palgad suurenenud hobusemeestel üle 10% ja teistel üle 20%. Palkade suurenemine loomulikult on teinud saaduste valmistuskulud suuremaks

Heinaniitmisaja päiviliste palkade võrdlus 1922.—1925.

Aastad	Keskmiselt makseti päevas				
	Hobusemehele		Peremehe toidul		
	Omal toidul	Peremehe toidul	täisealisele		Ala-alisele
mehele			naisele		
1922	452	348	185	139	103
1923	452	361	197	146	106
1924	477	368	207	158	115
1925	503	396	226	174	125
Palkade suurenemine %-des võrreldes 1922. a.					
1923	+0.0	+3.7	+6.5	+5.0	+2.9
1924	+5.5	+5.7	+11.9	+13.7	+11.6
1925	+11.3	+13.8	+22.1	+25.2	+21.3

ja viimane omakord peaks avalduma saaduste hindades.

Mõnede aktsiisi alla käivate tööstusharude tekkimine ja arendamine Eestis.

(Lõpp.)

4. Õlletööstus. Õlletööstus suluti 1914. a. sõja algusel ja peale seitsmeaastast seisakut kutsuti ellu uuesti 1921. a., millal vastav seadus välja anti. Esimesena algasid tegevust kolm suuremat tehast: Saku, Jõhvi ja A. le Coq ja kaks tehast Pärnus. 1922. a. avati veel kolm tehast ja 1923. a. töötavad 9 tehast, mis ärajootatud 7 maakonna vahel. Ainult kaks tehast asuvad Põhja-Eestis (Jõhvi ja Saku) kuna kõik teised asuvad Lõuna-Eestis: Tartus 2, Pärnus 2, Valgas 1, Viljandis 1 ja Võrus 1.

Ühes tehaste kasvuga on tõusnud ka nende toodang.

Õlle vabrikud				
Aasta	Arv	Valmist. õlut 1000 pangedes	Väärtus miljonites markades	Tarvit. odra linna-seid 1000 puudades
1921	5	233,4	93,3	28,0
1922	8	695,5	278,2	83,5
1923	9	1007,5	403,0	120,9
1924	9	1064,7	425,8	127,7

Võrreldes 1923. ja 1924. a.a. toodanguid, võib meie sisemaa õlle tarvitust kindlaks määrata umbes miljoni pange peale aastas,

mille eest tarvitajal tuleb välja anda keskmiselt pool miljardi marka.

5. Tuletikutööstus. Tuletikutööstus on kõige vähem kannatada saanud sõja lagajärjel ja peaaegu vahetpidamata töötanud. Eesti aegus on tuletikutööstus jõudsasti edenenud. On suutnud mitte üksi sisemaa tarbeid rahuldada vaid ka turgu oma saadustele väljamaal leida, nagu järgnevast tabelist selgesti näha:

Tuletiku vabrikud				
Aasta	Arv	Kogu produktioon	Väljamaale saadetud	Väljaveo % kogu toodang.
			1000 toosides	
1919	4	26469	2600	10,0
1920	4	43497	1000	2,3
1921	4	38581	534	1,4
1922	4	52407	10076	19,2
1923	4	73694	18795	25,5
1924	5	123333	55379	45,0

Kuni 1921. a. kandis väljavedu juhuslist laadi. Sellest aastast peale algas tõsine turgude otsimine, mida leiti ka Inglise asumaade näol. Aasta-aastalt tõuseb väljavedu ja 1924. a. on tõusnud väljavedu 45 % kogu toodangust. 1924. a. on asutatud isegi üks vabrik juurde, mida tuleb võtta ainult väljaveo arvele, sest sisemaa tarbed said endiste vabrikute poolt täiesti rahuldatud. Kui tuletikutööstus sarnases tempos edasi areneb, siis saavad tuletikud meil tähtsamate eksportkaupade hulka.

5. Paberossikestade tööstus. Paberossikestade tööstus on meil üldse üks vähematest tööstusharudest. Tähtis on tema ainult sellepöolest, et ta töötab ümber kodumaa saadust s.o. paberit. Nagu tabelist näeme, on ka selles tööstusharus märgata arenemist, mis iseäranis väljendub tehaste kasvus, kuna aga produktiooni peale see ei mõju.

Paberossikestade tehased		
Aasta	Arv	Kestasid valmistatud miljonites.
1920	8	281,7
1921	8	330,2
1922	11	535,9
1923	12	465,4
1924	13	459,2

Kroonika.

Eesti.

(Väljavõtted ajalehtedest.)

Kelmus Rahvapangas. 20. skp. tuli Eesti Rahvapangas avalikuks suurem kiritarvitus, kus selgus, et kassapidaja Johannes Rootsi kassast Mk. 800.000.— kõrvaldanud. Osa rahast saadi kätte, kuna puudub veel 565.955 marka. Juurdlus on lõpetatud ja mees kuni kohtuotsuseni vangimajja paigutatud.

Õunte väljaveomaks kindlaks määratud. Põllutööstusministeerium on kohaseks leidnud erimaksu võtta väljaveetavate õunte brutto kilogrammi pealt 0,30 Emk. Selle normi on vabariigi valitsus kinnitanud.

Peipsi tindid väljaveokaubaks. Kesk-kala teate järele, on tindikala tarvitamine suurenenud. Sisemaal hakkab tinta ostma suuremal arvul vangimajade peavalitsus. Väljamaalt on tellimisi saadud Poolast.

Eesti sealha Rootsi. Rootsi tervishoiu peavalitsus on luba annud Tallinna linna tapamaja tempeliga varustatud liha ja loomasaadusi takistamatult Rootsi vedada.

Linaasja edendamise püüded. Kaubandustööstusministeeriumis oli 27. skp nõupidamine linade asjus. Koosolekule olid ilmunud õige rohkel arvul lina ja ekspordifirmade esitajad.

Lina standardi küsimuses jõuti eitavale seisukohale, sest Eestis ei ole lina igal aastal ühesugune.

Takkude väljaveo kontrolli sisseseadmise küsimus tekitas elavaid mõttevaheldusi pooli ja vastu. Viimaks leiti, et kontrolli teostamine asjata suuri raskusi sünnitaks, kuna tal tegelikku tähtsust pole, sest kaubavõltimisest ei saa siin juttu olla.

Lina väärtuse tõstmiseks peeti tarvilikuks kõigepealt linakasvatajale sundmäärust meele tuletada mis lina rikkumist keelab. Ühtlasi peaks selgitama lina korraliku puhastamise ja puhta kauba väärtust.

Piirituse tarvitamine sisemaal väheneb. „Kaja“ teatel on aktiivsi peavalitsuse andmete järele piiritust müüdud kokku sise- ja väljamaale:

1925. a. esimesel poolel	11.625.180 kr.
1924. „ „	19.453.783 „
1923. „ „	24.112.465 „

Sama kujuka kahanemise pildi annavad ka aastamüügid.

Piiritust müüdi Eestist sise- ja väljamaale:

1921. a.	42.614.537 kr.
1922. „	52.382.793 „
1923. „	56.717.337 „
1924. „	33.334.308 „
1925. „ umbes.	23.000.000 „

Huvitav on eriti märkida kuidas väheneb piirituse tarvitamine sisemaal. Toome võrdluseks kolme aasta esimese poole piirituse tarvitamise arvud kraadides (üks toop on 9½ kraadi).

Piiritust on müüdud nimeliste lubade järele aasta esimesel poolel 1000 kraadides.

1925. a. 8.502	1923. a. 13.192
1924. a. 11.552	1922. a. 12.500

Ka restoraanidele müüdud piirituse hulk väheneb: Piiritust müüdi restoraanidele:

1925. a. esimesel poolel	1.670 tuh. kr.
1924. a. „ „	1.803 „ „
1923. a. „ „	1.895 „ „

Kokku on sisemaa tarvitus järgmisel vähenenud:

Piiritust müüdi sisemaal nimeliste lubade järele, restoraanidele ja mitmesuguseks otstarbeks:

1925. a. esimesel poolel	11.479.611 kr.
1924. a. „ „	15.288.634 „
1923. a. „ „	16.920.244 „

Üsna kokku kuivanud on piirituse müük väljamaale.

1923. a. esimesel poolel müüdi väljamaale piiritust ümmarguselt 8 miljoni kraadi. 1924. a. esimesel poolel 4.165.000 kraadi. Tänavu aasta esimesel poolel aga kõigest 145.569 kraadi, s.o. ainult mõnele väljamaa laevale oma tarvituseks.

Suureneb ainult denatureeritud piirituse müük. Seda on müüdud:

19 5. a. esimesel poolel	100.350 toopi.
1924. a. „ „	73.951 „
1923. a. „ „	47.000 „

Kaubandusline läbikäimine nõukogude Venemaaga.

1-7. augustini on Eestist raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu nõukogude Venemaale saadetud:

1. Eksporikaupu.

50 vagunit ajalehe ja trükipaberit, kaal 666,3 tonni, 2 platvormi masina osadid, kaal 31,0 tonni ja 1 vagun segakaupa, kaal 0,6 tonni.

Kokku nõukogude Venemaale saadetud 53 vagunit eksporkaupu ja 37 saadetust bargaashkaupu, kaal 1268,2 kgr.

2. Transiitkaupu.

Käesoleval nädalal transiitkaupu saadetud ei ole.

Sama aja jooksul on nõukogude Venemaalt raudteed mööda Narva ja Irboska jaamade kaudu Eestisse tulnud:

2 vagunit orgaanilist värvi, kaal 14,2 tonni ja 1 tsistern naftaõli, kaal 11,4 tonni.

Kokku nõukogude Venemaalt Eestisse tulnud 3 vagunit kaupu ja 8 saadetust bargaash-kaupu, kaal 265,5 kgr.

Kaubandusline läbikäimine Lätimaaga.

1-7. augustini on Eestist raudteed mööda Valga jaama kaudu Lätimaale saadetud:

18 vagunit isemenfi, kaal 289,2 tonni; 2 vagunit 21 elusseaga; 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 1366,5 kgr.; 1 vagun 27 elusvasikaga; 1 platvorm fabriku masinatega ja 7 vagunit segakaupa.

Sama aja jooksul on Lätimaalt raudteed mööda Valga jaama kaudu Eestisse tulnud:

1 vagun suhkrut, kaal 16,1 tonni; 12 tsisterni bensiini, kaal 139,6 tonni; 5 vagunit heeringaid, kaal 54,5 tonni; 1 platvorm väljanäituse kioskiga, kaal 3,6 tonni; 5 vagunit segakaupa, kaal 15,4 tonni; 1 saadetud põllutööriistu, kaal 441 kgr.; 2 vagunit kondi-jahu, kaal 330 kgr.; 1 saadetud viljatulamise masinaid, kaal 870 kgr.; 1 saadetud raudteoseid, kaal 2358 kgr. ja 2 saadetust mitmesugust pudukaupa, kaal 486 kgr.

Ametlikud teated kaubandustööstusministeeriumilt.

Eesti.

Poolaasta väliskaubandus maade järele. Järgmises tabelis on toodud väliskaubanduse and-

med maade järgi nii tänavu kui läinud aasta esimese poole kohta:

	Sissevedu.		Väljavedu.	
	1925.a. 6 kuud	1924.a. 6 kuud	1925.a. 6 kuud	1924.a. 6 kuud
Belgia	112,3	54,9	210,6	347,4
Daani	78,9	121,3	213,1	185,8
Danzig	38,5	68,0	2,8	18,8
Hollandi	145,1	93,4	52,6	12,3
Inglise	602,8	586,9	981,7	1.038,3
Leedu	—	—	24,5	27,6
Läti	211,4	173,5	325,7	288,5
Norra	43,3	21,2	16,1	—
Poola	—	—	3,2	1,6
Prantsuse	56,8	37,2	118,4	88,4
Rootsi	161,5	122,4	227,8	116,8
Saksa	1.360,7	1.574,3	1.288,2	610,4
Soome	133,8	80,4	216,5	266,9
Tšehho-Slov.	54,8	35,6	0,9	0,9
Vene	136,3	695,8	439,8	170,9
Ühisriigid	1.323,8	398,2	23,6	268,9
Muud maad	290,0	61,0	7,5	13,9
				6,4

Võrdlused eelmise aasta andmetega sisseveo alal ei ütle palju, sest et siin nähtavasti tegemist on registreerimise korra muutustega (Danzig, Ühisriigid). Sissevedu Venemaalt on langenud peaaegselt teravilja sisseveo arvel, mille põhjuseks oli Vene viljakaldus. Väljaveo alal väärib iseäralist tähelepanu väljaveo kasvamine Saksa- ja Venemaale. Väljaveo kasvamine Saksamaale on ühenduses Dawesi kava teostamisega, mis Saksa ostujõudu märksa tõstis ning seal meie võlle turu löi; väljaveo kasvamine Venemaale on tulnud meie paberi väljaveo kasvamisest.

Tähtsamate sisse- ja väljaveoainete järgi oli meie väliskaubandus esimesel poolaastal.

Tähtsamad sisseveoainet:

	1925. a. 6 kuud	1924. a. 6 kuud	— või +
	M i l j o n i d		E m k.
Teravili	660,1	791,3	— 131,2
Jahu	251,1	111,9	+ 139,2
Heeringad	117,0	63,5	+ 53,5
Suhkur	253,3	305,5	— 52,2
Tubak	86,4	67,2	+ 19,2
Puuviil	843,7	404,2	+ 439,5
Puuviillane riie	168,7	133,4	+ 35,3
Villane riie	64,3	84,2	— 19,9
Raud	170,6	90,2	+ 80,4
Kivisüsi ja koks	117,9	148,0	— 30,1
Petroleum	45,3	53,8	— 8,5
Väetisained	120,6	46,3	+ 74,3
Tooresained	74,9	50,7	+ 24,2
	1000 k i l g.		
Teravili	29.514	56.414	— 26.900
Jahu	6.607	4.363	+ 2.244
Heeringad	3.692	2.699	+ 993
Suhkur	8.457	7.389	+ 1.068

Puuviil	3.126	1.385	+ 1.741
Kivisüsi ja koks	40.449	48.141	— 7.692
Väetisained	120,6	46,3	+ 74,3
Keemiaained	157,5	186,9	— 29,4
Kunstikaub. j.m.	32,2	40,7	— 8,5
	0,8	0,8	—

Kokku 4.750,1 4.124,3 + 625,8 4.152,1 3.138,4 + 1.013,7

Tähtsamad väljaveoainet:

	1925. a. I pool	1924. a. I pool	+ või —
	M i l j o n i d		E m k.
Või	687,9	216,8	+ 471,1
Munad	27,0	13,2	+ 13,8
Kartulid	128,6	60,5	+ 68,1
Liha ja lihakaubad	57,3	37,2	+ 20,1
Tooresnahad	37,4	41,6	— 4,2
Puusaadused	342,5	472,1	— 129,6
Vineer (plaadid ja toolipõhjad	222,1	150,8	+ 71,3
Ajalehe- ja trükip.	463,0	256,5	+ 206,5
Lina	830,4	966,3	— 135,9
Takud	23,0	47,3	— 24,3
Puuviillane lõng	367,6	195,2	+ 172,4
Puuviillane riie	411,5	246,3	+ 165,2
Purjeriie	52,9	123,7	— 70,8
Tsement	129,9	52,8	+ 77,1
Tuletikud	29,8	28,9	+ 0,9
	1000 kilogrammides.		
Lina	4.316	6.845	— 2.529
Tsement	21.543	12.012	+ 9.531
Või	2.212	889	+ 1.323
Munad (1000 tk.)	3.603	1.986	+ 1.617
Kartulid	17.620	9.021	+ 8.599

Läti.

Aktiaselts „Linad“. „Jaunakas Sinas“ kirjutab: Krediidi osakonna juhataja A. Kahrklinsh seletas järgmist: Selsile „Linad“ ei ole ei valitsuse ega ka Läti panga poolt laenu antud. „Linad“ on kõik masinad Inglise firmalt „Wickers Ltd“ võlgu saanud, väikest osa rahas sisse makstes. See laen on pikemaajaline. Lühikesajaliste maksude eest on garantii Läti pank enese peale võtnud, pikaajaliste eest aga krediitide osakond, mõlema asutuse kohta kokku 28 000 naelsterl. Masinate sisseostu hind on 44 000 naelsterl. sellega siis ulatab hind garantiidest kaugelt üle. Kindlustusena nimetatud garantii eest on Läti pank ja krediitide osakond pandina ostetud masinad, chitused ja muu inventari vastu võtnud. Garantii anfi välja asjatundjate seletuse põhjal, et sarnane linade ümbertõotamise vabrik väga soovitatav on ja see meie linade hulka kui ka headust 26 % protsendi võrra tõstab.

Edasi on ka aktiaselts „Linad“ suuremaid laenu-summasid väljamaalt küll Läti kui ka erapankade garantii põhjal saanud. Läti panga poolt garanteeritud summa on ainult osalt välja antud, pandina lina kui ka linaseemneid vastu võttes. Osa laenu välisvaluutas on ka alles Läti pangas.

Aktiaseltsi „Linad“ seisukord oli alguses väga hea, kuid varsti sattus ta maksudega kimbatusse. Selsi poolt saadud rahaliste abinõudega olid suured kulud seotud. Juhatajad ei olnud ka suure ettevõtte väljamekutega arvestanud ja sellepärast tuli rahast varsti puudus. Sealjuures selgus, et selsi linade ülesosmises mitte õieti ei olnud talitanud, mis põllumeeste

seas rahulolematust esile kutsus. Ühenduses sellega hakkas rahaministeerium kui ka Läti pank aktiivselt „Linade“ tegevuse järele enam valvama, oma esitajaid kontrolliks määrates ja seltsile ette pannes juhatuse koosseisu muuta ning soliidseid ja kindlaid kapitaliste väljamaalt osa võtma kutsuda. Ettepanekule järgnes Wickersi firma osavõtmine 10 tuh. naelsterl. kapitaliga. Rohkem väljamaalasi sellest aga osa võtma ei tulnud, olles hirmunud küsimusest, et „Linade“ poolt ostetud linad saavad konfiskeeritud.

Nüüd on aktiivselt läbirääkimisi väljamaa firma-dega osavõtmisest uuendanud. Samuti on ka läbirääkimisi alatud eralaenuandjatega, et need võlga osamaksuks muudaks. Võlausaldajad on nõusolekut avaldanud 50–100% võlast aktiivteks muuta, kuid ülejäänud võla maksu tähtaega 5 aasta peale pikendada. Rahaministeerium on erilise komisjoni määranud, kes „Linade“ tegevust peab uurima ja teed leidma, et riiki võimalikkude kahjude eest hoida.

Mis puutub Wickersi firmasse, siis ei ole ta siitamaale mingisuguseid nõudmisi esitanud, ehk ta küll tagasihoidlikumaks on muutunud, kui ta siitamaale oli. Rahaministeerium, ja arvatavasti ka Läti pank, kahju kanda ei saa. Peaks selts siiski likvideerimisele tulema, siis tuleb eralaenuandjatel küll kaotustega arvestada, kellele selts ligi 50 milj. rubla võlgneb.

Lepingule Inglismaaga alla kirjutatud. Londonis kirjutati 17. aug. lepingule alla, millega Läti sõjaaegne võlg Inglismaale ära õiendatakse. Maksmise tingimised on järgmised: esimese 10 aasta jooksul 75.000 Inglise naela aastas, järgmiste 20 aasta jooksul 77.500 Inglise naela.

Läti vastus Eestile tolliuniooni asjus. „Rigas Sinas“ kirjutab: Tolliuniooni küsimus moodustab kahtlemata keskpunkti Läti–Eesti vahekorras. Selle küsimuse positiivsel lahendamisel tekkiks uued, laialdased võimalused mõlema riigi ühistöö arendamises. Hästi informeeritud küljest seletatakse meile läbirääkimiste käigu ja praeguse seisukorra üle järgmist:

Läti komisjon hakkas töötama detsembri kuul 1923 a. s. t. kohe järgmisel kuul peale ajutise majanduslike lepingu sõlmimist Tallinnas. Selle aja jooksul ei ole komisjonis rohkem muudatusi ette tulnud, kui eesministri abi Dseni asemele on Fr. Trasuns tulnud. Eestis komisjon seafi kokku kevadel 1924. a. Ühiseid koosolekuid on peetud 3 korda: esiti oktoobris 1924. a. Riias, teist ja kolmat korda jaanuaris-vebruaris 1925. a. Tallinnas. Ära on peetud üle 30 ühist koosolekut, kuid meie komisjon on eraldi ligi 50 koosolekut pidanud.

Tollitariifide ühtlustamises on mõned punktid veel lahiseks jäänud, sest 3 istangjärgul tuli koosolekuid ühenduses meie riigi presidendi külaskäiguga Eestisse katkestada. Varsti peale selle tehti meie delegatsiooni poolt ettepanek täielist tolliuniooni sõlmida. Sellest ajast alates on tollitariifide ühtlustamise töö katkestatud, sest vaja oli Eesti valitsuse vastust 1. novembril 1925. a. sõlmitud lepingu laiemale alusele seadmise asjus ära oodata.

Vahepeal on tolliuniooni küsimust meie kui ka Eesti ajakirjanduses igakülgselt arutatud. Muu seas töid meie komisjoni esimees K. Ulmanis ja sekretäär V. Munters „Läviand Economistis“ pikema ülevaate Läti–Eesti kaubanduslike seisukorra üle, nagu ta praegu on ja kuidas see peale tolliliidu sõlmimist võiks kujuneda. Väärtuslike uurimise annab ka „Eesti Majandus“. „Revaler Boté’s“ on terve rida kirjeldusi toodud. Kõik see aitab seisukorda selgitada.

Juulikuul käisid Huri ja Mickviitz Riias ja andsid oma valitsuse eelnõu ja märkused meie ettepaneku kohta üle. Tuivunedes sellega, tuleb konstateerida, et Eesti meie seisukohale suurel määral on vastu

tulnud, millega suur samm on edasi astunud küsimuse lahendamiseks. Omal praegusel kujul ei ole eelnõu meile siiski veel vastuvõetav, ehk küll peab tähen-dama, et lahkumineku mitte põhimõtetist laadi ei ole, sest Eesti on tolliuniooni põhimõtet täiesti tunnistanud.

Praegu töötatakse Läti vastu-ettepanekut välja. Arvatavasti jõutakse lähemal ajal nii kaugale, et mõtelahkumineku kaovad ja delegatsioonid võivad lõpuliiku redigeerimisele asuda ning tariifide ühtlustamist lõpetada.

Viljahindade reguleerimine. Rahaministeeriumis peeti koosolek, millest osa võtsid põllumajanduslike organisatsioonide, rahaministeeriumi ja Läti panga esitajad; peeti nõu, kuidas viljahindasid siseturul reguleerida. Nõupidamisel tuldi otsusele, et valitsus peab ise tollimaksu vilja pealt reguleerima, et vajaduse korral võimalik oleks meie viljahinda väljamaa hindadega kokkukõlasse viia ja spekulatsioonid ära hoida. Tuldi ka otsusele, et vilja intendantuuri jaoks vilja fondi ja põllutööministeeriumi jaoks vaja on sügisel sisse osta, mil viljahinnad madalad. Kooperatiivide esitajad kaitsesid mõtet, et vilja vaja nende osakondade kaudu sisse osta, umbes 30–40 kohas, kus juures 15% ostuks kooperatiivide poolt saab antud, ülejäänud osa aga Läti panga ja krediitide osakonna poolt. Praegu veetakse villi sügisel välja, et kevadel puuduvat osa väljamaalt sisse vedada. Krediitide väljaandmise korra üle peetakse veel Läti panga nõukogus läbirääkimisi

Leedu.

Väliskaubandus 1924. aastal oli aktiivne: sissevedu 206,5 milj. ja väljavedu 266,5 milj. liitti, nii siis väljavedu 60 miljoni liitti suurem kui sissevedu. (1923. a. oli sissevedu 156,6 m. liitti ja väljavedu 146,8 milj. liitti)

Pea sisse- ja väljaveoained 1924. aastal.

	Import.	Eksport.
	Miljon liitides.	
Elusloomad ja kodulinnud	1,06	38,65
Toiduained	37,59	52,11
Toored ja pooltoored ained	41,72	165,48
Tööstussaadused	126,15	10,31

Pea väljaveo ainete hulgas näeme, et ekspordeeriti puumaterjali 66 milj. liiti eest, linu 52,7 m. l., kanamune 19,9 m. l., hobuseid 16,2 m. l., sigu 11,7 m. l., linaseemneid 16,2 m. l., liha 11 m. l. parknahka 9,2 m. l., teravilja 8 m. l., sarvloomi 5,4 milj. l. eest jne.

Pea sisseveoainete hulgas on tekstiilkaupadel tähtis osa — 45,1 m. l.; suhkur 14,3 m. l., kivisüsi 8,7 m. l., väetisained 5,9 m. l., keemiaproductid 3,3 m. l., mineraal ehitusmat. 2,5 m. l., poolvalmis puutööstuse saadused 2,1 m. l., paber ja paberikaup 4,3 m. l., põllutöömasinad 3,1 m. l., niif ja lõng 3,0 m. l., vagunid ja vedurid 1,5 m. l., parknahk ja looma-saadused 8,7 m. l., valmis puutööstuse saadused 1,9 m. l., arstirohud, keemiaproductid 1,8 m. l., seep 826.900 liiti, kosmeetika ained 362.200 liiti eest jne.

Ülemistest arvudest näeme, et tööstussaaduste sissevedu oli 61 protsenti kogu sisseveost; ainult tekstiilkaupade väärtus oli 21 prots. kogu sisseveo väärtusest. Käesoleva aasta kohta näeme võrreldes eelmise aastaga järgmist pilli:

Väliskaubandus 1925. a. jaanuar – märts.

	1925. a.	1924. a.
Väljavedu	64,1	58,3
Sissevedu	61,1	48,5

1924. a. võrreldes on sissevedu 1925. a. algul 26,0% võrra ja väljavedu 9,9% võrra tõusnud. Jaanuaris ja veebruaris oli kaubabilanss aktiivne; märtsis aga 7,0 milj. liiti võrra passiivne. Üldse on aga kaubabilanss siiski 3,0 milj. l aktiivne

Üksikute kaubarühmade tähtsust sisseveos kujutab alljärgnev tabel:

	Sissevedu.		
	1922	1923	1924
Toiduained ja tooresain.	20,72 ⁰ / ₀	17,81 ⁰ / ₀	16,02 ⁰ / ₀
Poolvabrikadid	10,93 ⁰ / ₀	13,08 ⁰ / ₀	18,34 ⁰ / ₀
Valmisaasad	68,20 ⁰ / ₀	68,69 ⁰ / ₀	64,70 ⁰ / ₀

Ülemistest arvudest näeme, et valmiskaupade sissevedu, mis läinud aastal protsentuaalselt küll vähenedu oli, sisseveos siiski õige suurt osa etendab; poolvabrikafide sissevedu näitas õige edukat kasvumist, kuna toiduainete ja tooresainete sissevedu järjekindlat vähenemist näitas.

Soome.

Ülevaade majanduslistest oludest. Viljasaak töötab käesoleval aastal väga rikkalik olla: viljad, juureviljad ja hein on üle keskmise ja lõikus on seni sündinud kõige paremate tingimiste juures.

Riigi rahandus on õitsval järjel. Väike tagasimineku sissetulekutes (5 kuu jooksul umbes 60 milj. marka 3.360 milj. eelarve juures) ei anna rahufuseks põhjust. Seda tagasimineku tuleb seletada sellega, et uute kaubalepingute kaudu mitmete kaupade tolli olandafi, mis muidugi sissetulekuid vähendas. Ka puu-eksport on vähem sisse toonud kui ennem.

Tööstuse seisukord on mitmesugune. Kõigil töösturitel on ühine puudus teiste maadega võisteldes, nimelt pikk ja kallis transport sisseveetud tooresainetele ja poolvabrikafidele, kui ka oma ekspordisaadustele. Eriti talvel — vedu jää vastu kindlustatud laevadel on kallis. Tööstused, mis tarvivad võõrast tooresmaterjali, töötavad suurte raskuste ehk oisekohe kahjuga — kodu ja välisvõistlus annab enast tunda; osalt kannatavad nad ka veel Vene turu kaotuse all.

Metsatööstuses on hinnad langenud ligi 25% aasta algusega võrreldes. Seda seletatakse mitme maa elava võistlusega, kes enne mitte samal hulgal ei produtseerinud. Näib, nagu oleks toodangu piiramine siin ainukene parandus-abinõu. Kuid väljavaated võistlevate maade firmadega toodangu piiramises kokkuleppida ei ole kuigi lootusrikkad. Õnneks on teistel tööstusaladel seisukord parem; iseäranis suuri edusamme on teinud vineeri tööstus; on isegi mitu uut tehast asutatud. Paberi turg on kindel, tselluloosi eksport kasvab.

Või eksport on tugevasti arenenud ja näitab, et käesoleva aasta väljavedu ennesõjaaegsest suurem on. Praegusel silmapilgul on töötava töölisi vähe. 18. juulil oli neid 1103. Jaanuaris oli töötava 4.896 inimest, kuid see arv on tasanalt kogu aeg vähenenud.

Kaubabilanss teiste maadega on veel soodsam kui läinud aastal samal ajal. Toome allpool mõned näitused:

Maad	Sissevedu.		Väljavedu.	
	Jaani- juuni	Jaani- juuni	Jaani- juuni	Jaani- juuni
	1925.	1924.	1925.	1924.
	Miljonid Soome margad.			
Venemaa	10,6	160,3	176,7	98,9
Eesti	17,7	31,1	11,8	7,2
Läti	6,2	4,4	16,4	2,4
Poola	16,7	30,8	1,9	0,7

Rootsi	162,0	129,3	96,7	70,7
Norra	15,1	11,3	7,5	4,6
Daani	172,2	171,9	58,3	57,0
Saksa	731,5	633,2	299,1	172,7
Inglismaa	379,3	434,8	727,2	645,5
Am. Ühisriigid.	383,4	324,4	151,4	149,0

Üldiselt oli väljavedu 1925 esimesel poolal 1.953,8 milj. Soome marka, võrreldes 1.572,4 milj. margaga läinud aastal; sissevedu 2.301,9 milj. marka, võrreldes 2.310,4 milj. margaga.

Eriti puutub silma, kuidas Vene import kahanenud, mis tuleb peaaesjalikult rukkimpordi arvele panna. Soomest Venemaale viiakse kasvaval määral paberisaaduseid, nahka, tekstiilsaaduseid ja separaatoreid. Kaubabilanss Rootsi, Prantsuse ja Am. Ühisriikidega areneb Soomele ebasoodsalt, selle vastu paraneb vahekorrd Saksamaaga.

Laevandus. Käesoleva aasta esimesel poolaastal tulid sadamatesse sisse 1.725 laeva (1924 — 1.406) kokku 738.515 reg. tonni (601,554) mahutavusega. Välja läksid 2.212 (1.485) laeva 1.122.281 reg. tonni (799.278) mahutavusega. Suuri juurdekasvu tonnaashis tuleb kõigepealt seletada jäävaba talvega, kuna hariilikult sadamad aasta esimestel kuudel piiratud määral töötavad. Transiitvedu laeval, Leningradi kaudu, Soome lõhe ja Laadoga järve vahel edeneb takistusteta. Sinna sõidavad laevad tühjalt, aga sealt toodi juunis ligi 22.000 tonni puid ja tselluloosi. Muidu on laevasõit Soome-Vene vahel tähtsusetu — kõik Soome-Vene kaubavahetus sünnib maad kaudu.

Rahaturg on vähem pingul kui aasta eest. Soome Pangal on suured tagavarad laenude väljaandmiseks olemas; rediskonteeritud vekslite arv on tähtsusetu, raha tsirkulatsioon väheneb ja Panga välisvaluuta tagavarad tõusevad üle tuhande miljoni Soome marga. Kodu hoiusummad erapankades kasvavad kiiremini kui laenu. Välised hoiusummad näitavad ka kerget suurenemise tendentsi — ühes poliitilise riski vähenemisega kasvab väliskapitali juurdevool. — Riigi välisvõlad on konsolideeritud. Töösturid saavad välja maalt avansse kuni tuhande miljoni margani aastas, mis kaupadega makstakse Maa rahaline seisukord on sellega stabiilne.

On imestust äratanud, et sarnaste soodsate olukordade juures mitte diskonto-määrade alandatud. Üheks kahtlemise põhjuseks on olnud, et sügisel Soome mark kulla alusele tahetakse viia ja diskonto-määr tähtsatu osa mängib selles poliitikas, millega marga kullaväärtust üleval hoida tahetakse. Kuigi Soome Panga valuutatagavara praegu rikkalik, võiks ta raskustesse sattuda, kui praegune raske seisukord puuturul kaua edasi kestaks — tuleb avansse tasuta ja sissevedu finanseerida. Ka riigi sissetulekute vähenemise tõttu on Soome Pangal erapankade hoiusummasid tarvis. Lõpuks tähendatakse, et Soome nii kõrget diskonto-määr (9%) üleval peab, kuna palju ettevõtteid on, kes seda maksta jõuavad. Kapital leiab alati teed kõige kasulikumate ettevõtetate juurde. — Põhjuseid pooli ja vastu on arutatud ja otsustatud puuturu kriisi lahendamiseni oodata.

Vene.

Hulgaline paberivabrikute ehitamise kavatus. Paberitarvitamine kasvab aasta-aastalt. Suurem osa paberit tuuakse väljamaalt sisse, kuna oma vabrikute toodang ei tõuse üle 235 tuh. tonni aastas. 1925./26. majandusaastal arvatakse kokku 400 tuh. tonni paberit vaja minevat, 1926./27. a. tõuseb see arv 480 tuh. tonni jne. Sellepärast on kavatsatud terve rida uusi paberivabrikuid ehitada ja ka vanu

laendada ja ajakohasemaks teha. Kavatsust peab teostatama 5 aasta jooksul ja läheks maksuma umb. 119 milj. rubla Tööstuse kordaseadmise arvatakse kaasa loovat ühtlasi ka paberihindade alanemise umbes 30% võrra.

Uued vabrikud ehitatakse suuremate ehitusel olevate elektrijaamade juurde ja nende aastane toodang oleks 115 tuh. tonni paberit, 115 tuh. tonni tselluloosi ja 94 tuh. tonni puumassi. Vanade vabrikute ümberehitamine ja uute masinate sisseadmine võimaldaks 75 tuh. tn. paberit, 61 tuh. tn. tselluloosi ja 66 tuh. tonni puumassi rohkem valmistada. Võimaluse järele peab ka paberitööstuse poolvalmisainete väljavedu korraldatama.

Vene nõuab patendi uuendamist. Nagu „Journal of Commerce“ korrespondent kuuleb, nõuab Nõukogude Valitsus, et kõik patendid, mis endise valitsuse ajal registreeritud ja välja antud, ehk mille registreerimiseks palvekirjad kuni 7. novembrini 1918 sisse antud, uuesi Leiduste Komiteesse järele vaatusele peavad antama.

Patendi uuendamise palved tulevad kuni 25. septembrini s. a. sisse anda mõne Venes asuva esitaja kaudu.

Saksa.

12. augustil võttis Riigipäev kolmandal lugemisel tollitariifi vastu. Koalitsiooni erakondade ja Lutheri kabineti vahelise kokkuleppe põhjal on uus tariif ajutine ning kahe aasta peale maksev. Valitsusel on tarbekorral õigus tollimäärasid muuta, kui Riiginõukogu (s. t. üksikute maade esitus) ja Riigipäeva tollikomisjon muudatustega nõus on. Valitsuse ja Riigipäeva enamuse arvates peab uus tollitariif, mis tugevat kaitseteloomu kannab, kõigepealt abinõuna esinema kaubalepingute sõlmimisel välismaadega. Inflatsioon, deflatsioon, krediidi puudus ja välisurgude kaotuse läbi on Saksa jõustus raskustesse sahtunud ning järjest kasvavad sotsiaalkoormatused ja tööpalgad annavad põhjust kartuseks, et mitte suurema majanduskriisi lõpul ei seista, vaid alles algul ollakse. Kriisi nõrgendamiseks ja ärahoidmiseks on tarvilikud kaitsetollid, osalt selleks, et kaubalepingute läbirääkimiste juures välisriikide tollimääre alandada, ning osalt, et siseturgu oma tööstuse jaoks kaitsta. Et kaotsilainud välisurget kiirelt tagasi suudetaks võita, selleks on vähe loofust; sellepärast tuleb kõige pealt siseturg ostujõuliseks luua ning maksujõulisel põllumajandusel tuleb siin peaosa etendada. Eelmisel aastal ulatas põllumajandusliste saaduste sissevedu 2 miljardi margani, seda sissevedu peaks intensiivselt töötav põllumajandus ise katta suutma. Sel otstarbel peab põllumajandus tollide läbi kaitstud olema, kuid need tollid võivad ainult mõõdukad olla, et tööstuses tegevuses seisev rahva kiht toiluse kõrgete hindade all mitte ei kannataks. Põlusaaduste produktiooni hindade madalalhoidmiseks tuleb ühtlasi põllumajandusele odavat laenu soetada.

Need on umbes peajoontes põhilausead, millest valitsus ja koalitsiooni erakonnad end juhtida lasivad, kuna pahempoolne opositsioon (demokr., sots. dem. ja kommunistid) selle vastu kinnitab, et teiste riikide kõrgete tollide alanemist võib ainult siis oodata, kui Saksa oma tariifi liig kõrgele ei aja, ning põllumajandusliste tooteid on Saksa ostarbekohasem neist maist sisse vedada, kus agraarolud looduse suhtes soodsamad. Samuti võiks Saksa põllumajandus odavamalt ja intensiivsemalt produtseerida, kui tööstus ilma kaitsetollideta sunnitud oleks põllutööstuste ja masinaid põllumajandusele odavamalt müüma.

Uued üksikud tollimäärad karjasaaduste pealt:

Elusloomad	Doppeltsentnerilt.	
	Mitte alla	
„ lambad	13.—	13.—
„ sead	14 50	14 50
Pekk.	24.—	24.—
Rasv.	6.—	6.—
Liha, värsket ja külmet.	21—24.—	21—24.—
Liha, lihtsalt valmist.	21—24.—	21—24.—
Liha, peenemalt valmist.	21—24.—	21—24.—
Piim toosides	40.—	40.—
Või	22.50	22.50
Juust.	30.—	30.—

Suur Briti.

Karjasaaduste turg.

Daani	212 kuni	214 sh. per cwt.
Eesti	188	194
Uus Meremaa I. sort	196	198
Läti.	184	188
Siberi	176	182

Daani või 6 sh., Eesti 2 sh. ja Uue Meremaa 2 sh. võrra eelmisest nädalast kallim. Turu seisukord on rahulik, kuid kindel. Hindade tõus oli välja kutsutud Daani või kallinemisest. Arvatavasti saavad hinnad ka edaspidi avanseerima, sest et või produktioon on Euroopas käesoleval aastal väiksem olnud, kui eelmisel aastal. Sissevedu Siberist on ka vähenemas ja avaldatakse arvamist, et ja juba septembri kuus lõppeda võib. Tagavarad külmetusruumidest on samuti vähenemas ja suuremaid saadetus kolonidest — Uuest Meremaast ja Austraaliast võib oodata ainult novembri. Sellest kõigest võib järeldada, et hinnad edaspidi kõvenema saavad. Küsimus saab ainult seisma selles, kuidas tarvitajad jõuavad kallihinnalist kaupat osta.

Bacon:

liiri	132 kuni	140 sh. per cwt.
Daani	128	132
Rootsi	124	132
Läti	112	114

Hinnad baconi peale on tugevasti tõusnud 7—10 sh. võrra cwt. pealt. Käesoleva a. juulis on baconi märksa vähem sisse veetud, kui läinud aastal sama kuu jooksul. Hindade tõusu peab seletama Daani baconi sisseveo vähenemisega, mis välja kutsutud põlde koristamise tõttu. Arvatavasti saavad hinnad lähemas tulevikus, kui põllumehed põllutööst vabanevad, langema.

Munad:

Daani	15/9 kuni	20 sh. per 120 tk.
Leedu	11/6	14/6

Hinnad kõikide munade sortide peale on tõusnud. Munade sissevedu on juulis väiksem olnud kui läinud aastal samal ajal.

Teated ettevõtete tegevusest.

A/s. „Tegur“ on läinud tegevusaastal brutotulusid Emk. 24,9 milj. saanud (tellimiste arvel — 17,7, materj. arv. — 6,9, muud — 0,2), millest kulud Emk. 24,7 milj. maha arvates, puhastkasu Emk. 0,2 milj. järele jääb. Äriseis 31. det. 1924. a. Emk. 40,7 milj. Puhtakasu jaotust avaldatud aruanne ei sisalda.

Järgnevad a/s. viimase kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved	0,5	0,7	0,4
Debitorid ja vekslid	8,8	10,6	6,1
Valmissaadused, materjalid ja kütteained	14,6	12,8	9,7
Liikumata varandus	5,2	3,8	3,3
Liikuv varandus	10,3	8,3	5,8
Passiva.			
Aktiivkapital	10,0	10,0	7,5
Tagavarakapital	0,4	0,3	0,1
Kreditorid ja vekslid	28,5	25,1	16,8
Puhaskasu	0,2	1,6	1,3
Bilanss ühes teiste vähemate arvetega	40,7	37,3	26,1

A/s. „Loksa tehased“ on oma läinud tegevusaasta kahjuga Emk. 3,2 milj. lõpetanud (kulud – 11,5, tulud – 8,3). 1923. a. saadi puhaskasu Emk. 3,2 milj. Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 67,7.

Järgnevad a/s. viimase kolme aasta äriseisud milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Kassa ja jooksvad arved	0,2	0,2	0,01
Debitorid ja vekslid	0,5	3,6	2,2
Telliskivivabriku saadused ja tooresained	4,0	3,8	2,7
Saeveski saadused ja tooresained	0,5	1,4	1,1
Materjalid ja tagavarad	5,7	2,6	3,3
Kaubad laos	1,7	2,0	0,7
Liikumata varandus	10,9	11,2	11,2
Liikuv varandus	6,6	3,9	3,7
Raudtee	2,4	2,4	1,3
Uued chitused ja uued masinad	29,7	—	—
Kahju	3,2	—	—
Passiva.			
Aktiivkapital	15,0	15,0	15,0
Amortisatsioonikapital	3,4	2,6	1,2
Kreditorid ja vekslid	48,7	10,8	10,2
Puhaskasu	—	3,2	0,6
Bilanss ühes teiste arvetega	67,7	32,4	27,4

A/s. „Asserini tsemendivabrik“ on läinud tegevusaastal kasu Emk. 0,04 milj. saanud, kuna 1923. a. kahjuga Emk. 6,3 lõppes. Äriseis 31. dets. 1924. a. Emk. 138,9 milj.

Järgnevad a/s. viimase kahe aasta äriseisud (milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.
Kassa ja jooksvad arved	0,4	7,3
Debitorid ja vekslid	19,5	7,3
Valmissaadused ja materjalid	42,9	50,4
Liikumata varandus	6,0	4,7
Liikuv varandus	50,6	39,0
Organisatsiooni kulud	6,1	5,4
Kulud ülekanntud tulevastele	6,0	4,2
1923. a. kahju	6,3	6,3
Passiva.		
Aktiivkapital	60,0	60,0
Kreditorid ja vekslid	75,5	61,2
Uute aktsiate väljaandmise kapital	3,0	3,7
Kasu	0,04	—
Bilanss ühes teiste arvetega	138,9	124,9

Tähtsamad enampakkumised.

Metsamaterjalide oksjonid.

7. septembril 1925. a. kell 13 metsade peavalitsuse tööstusosakonnas (Tallinn, Toomkiriku pl. 3.)

1) Kohla jaamas asuvad umb. 36 k.-s. propse, alghinnaga 5500 m. k.-s. välja veetud Kohla metskonnast;

2) Jõhvi jaamas asuvad umb. 67 k.-s. propse, alghinnaga 5500 m. k.-s. välja veetud Jõhvi metskonnast;

3) Sonda jaamas asuvad umb. 150 k.-s. propse, alghinnaga 5500 m. k.-s. välja veetud Tudu metskonnast;

4) Kabala jaamas asuvad umbes 30 k.-s. propse, alghinnaga 5500 m. k.-s. välja veetud Rakvere metskonnast;

5) Sonda raudteejaamas umbes 50 k.-s. propse, alghinnaga 5500 m. k.-s. välja veetud Paasvere metskonnast;

6) Lohusoo jõe ja Peipsi järve kallastel, Palmkülas ja Vilusis umbes 59 k.-s. propse, alghinnaga 4300 mk., Avinurme metskonnast;

7) Mustvee Sonda k.-r. raudtee ääres umbes 6 k.-s. propse, alghinnaga 4500 mk. k.-s., Avinurme metskonnast;

8) Tapa jaamas asuvad umbes 16 k.-s. propse, alghinnaga 5500 m. k.-s. välja veetud Tapa metskonnast;

9) Tapa metsk. metsas asuvad umbes 4050 okaspuupalki – 48.300 k.-j. 6 üksuses, alghindadega 12,50 kuni 25 mk. kantjalgal.

10) Kaarepere jaamas asuvad umbes 720 palki – 7670 k.-j., ühes üksuses, alghinnaga 30 mk. k.-j.

11) Kilti jaamas asuvad umbes 540 okaspuupalki – 6530 k.-j., ühes üksuses, alghinnaga 23 mk. k.-j., välja veetud Rakke metskonnast.

12) Karjalasma metskonnast Varese, Punniku ja Nõõriõue mererandadesse välja veetud umbes 360 kuusepalki 5150 k.-j. 2 üksuses, alghindadega 20 ja 21 mk. k.-j.; umbes 19 k.-s. propse 12 üksuses, alghinnaga 4000 mk. k.-söld.

13) Kõrgesaare metskonnast Luidja ja Kuivarahu mererandadesse välja veetud umbes 320 okaspuupalki – 3900 k.-j., 2 üksuses, alghindadega 12 ja 20 mk. k.-j. ja 4 k.-s. propse, 1 üksuses, alghinnaga 4600 mk. kantstüld.

14) Purila metskonnas metsas asuvad umbes 440 okaspuupalki – 5860 k.-j., 3 üksuses, alghindadega 17 ja 23 mk. k.-jalgal.

9. septembril s. a. kell 12 Narva metsk. kantseleis, Narvas, Sepa t. i.

1) Narvoova kaldal „Smolkas“ asuvad umbes 1460 okaspuupalki – 14.900 k.-j., alghinnaga 30 mk. k.-j.

2) Rossoni jõe kaldal asuvad umbes 145 okaspuupalki – 2380 k.-j., alghinnaga 30 mk. k.-j.

3) Telliskivi külas asuvad 220 okaspuupalki – 1970 k.-j., alghinnaga 30 mk. k.-jalgal.

4) Narvoova kaldal „Smolkas“ asuvad umbes 15 k.-s. propse ja paberipuid, alghinnaga 6000 mk. k.-s. ja

2) Rossoni jõe kaldal asuvad umbes 7 k.-s. propse, alghinnaga 6000 mk. k.-stüld.

8. septembril s. a. kell 12 Rakveres, Rakvere valdamajas:

1) Gorodenko metskonnas Narova kaldal Permiskülas, Gorodenkos ja Borovnjias asuvad liiprite saagimisel saadud umbes 1290 lauda, 5'3" ja 8'9" X11 – 12", alghindadega 23 ja 45 mk. tükk.

2) Tudu metskonnast Kivisoo laduplatsile välja veetud umbes 150 okaspuupalki – 1670 k.-j., alghinnaga 22 mk. k.-jalgal.

Propside k.-s. mõõt arvatakse 7'×7'×7'.

Pakkujal tuleb oksjonikomisjonile kindlustuseks sisse maksta 10% pakutava üksuse kogualghinnast, ligemalt kohalikkudelt metsaülematelt ja tööstusosakonnalt.

Tallinna peafolliamet — 3. septembril s. a. kell 10 homm. mitmesugused konfiskeeritud väljamaa kaubad.

Narva linnavalitsus — 5. septembril s. a. kell 12 päeval linnaraekojas — Narva-Jõesuus asuv kinnisvara nr. 8-a.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond — 9. septembril s. a. kell 10 homm. — 225 pd. valget vasepuru.

Tähtsamad vähempakkumised.

Sv. varustusvalitsuse ehituse- ja korteriosakond (Tallinn, Uus t. 10) — kinnisel — 2. septembril s. a. kell 11 homm. — Taga-Paljassaarel nelja kivist hoone ehitistööd.

Uued seadused ja määrused.

Teedeministri määrus postiishekkidega rahasaatmise kohta käiva määruse tühistamiseks. Teedeministri määrus rahasaatmise kohta postiishekkidega Eesti Vabariigi piirides („R. T.“ nr. 12 — 1921. a.) tühistatakse. Käesolev määrus hakkab maksma 1. oktoobrist 1925. a. („R. T.“ nr. 135/136 — 1925. a.)

Kaubandus-tööstuskoja valimiseks moodustatud valimisjaoskondade toimkondade asukohad, kus ka valimised ära peetakse, on avaldatud „R. T.“ nr. 137/138 lisas.

Määrus sadamamaksude alla kuuluvate meri- ja jõesadamate nimestiku muutmise kohta on avaldatud „R. T.“ nr. 137/138—1925. a.

Isiklikud teated.

Abteluvaranduse lahutamise lepingud.

Johannes Viikberg ja Marie Viikberg, sünd. Karelson; Peeter Reet ja Marie Reet, sünd. Unt; Georg Jüri p. Mitteri ja neiu Selma-Emilie-Lidia Johann (Jakob-) Vilhelmi t. Grave. (R. T. nr. 137/138—1925).

Varanduse hoolekanne.

Eduard Jakobi p. Tallikas'e, Jaan Hansu p. Stern'i ja Andrei Semjonov'i varandusele on hoolekanne määratud. (R. T. nr. 137/138—1925.).

Ärikalender.

5. septembril.

Eesti puupapitööstuse a/s. erakorraline peakoosolek kell 2 p. l. G. Scheel ja Ko. pangamaja ruumes. Türi paberi ja puupapivabriku a/s. erakorraline peakoosolek kell 3 p. l. G. Scheel ja Ko. pangamaja ruumes.

Turu ülevaated.

Linaturg.

Durdee linaturul müüdi Eesti takkusid 64 naelsterlingi eest tonn. Osteti palju odavamaid takkusid ja linasorte, mida aga väga vähesel arvul turul on. Livonia — R halvemat sorti lina müüdi 94 naelst. 10 shillingi eest. Kui turul ka edaspidi sarnane takkude puudus valitseb, on köietegijatel suuri raskusi järgmiste kuude jooksul oodata.

Ghent's on nõudmine lina järele väike. Ketrajad ei taha praegu osta, vaid võivad suuremate saadetuste saabumiseni oodata. Takuturu seisukord on raske. Nõudmine palju elavam kui lina järele ja hinnad liiga kõrged. Kuni 10 ja 11 franki on kilo eest makstud.

Viimased välisbörsede kursid.

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.	1924 a.		1925. a.
	28. VIII	20. VIII		28. VIII	20. VIII		28. VIII	20. VIII		28. VIII	20. VIII	
Naelsterling	—	—	—	16.87	18.07	18.09	—	—	—	4.5075	4.858	4.855
Dollar	4.484	4.857	4.855	3.76	3.72	3.726	—	—	—	—	—	—
Prantsuse frank	83.08	103.60	103.35	20.25	17.45	17.50	—	—	—	—	—	—
Helveetsia frank	—	—	—	70.50	72.15	72.20	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon	16.87	18.065	18.09	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soome mark	17.86	19.275	19.281	9.42	9.37	9.38	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	27.585	21.075	19.80	61.00	85.50	91.25	—	—	—	—	—	—
Hollandi gulden	11.583	12.055	12.05	14.575	149.90	15.01	—	—	—	—	—	—
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.125	9	9
Kuld per unts.	92/1	84/11,5	84/11,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—

100 Eesti marka Berliinis 7. augustil 1925. a. — 1,128

21. " " — 1,128

24. " " — 1,123

Londonis 7. " " — 1,850 mk. üks £.

21. " " — 1,850

Tähisamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud : nisu pehme, kõrgem sort	pd.	890—915	Pekk, eksport., I s.	"	—
" Ameerika ja Inglise sõre, kõrgem sort	"	915—920	Õlikoogid, linaseemne	"	330
" rukki	"	350—360	" päevalille	"	305—
" " püül	"	510—530	" soja	"	—
A/S. Rotermanni tehased			" puuvilla	"	—
jahu nisu pehme	"	850—900	" palmi	"	—
" " sõre	"	910	" Kookus	"	300—
"J. Puchk ja Pojad"			Nisukliid	"	230—
jahu nisu pehme	"	820—930	Rukkikliid	"	—
" " sõre	"	—	Puuvillane riie, Bjas, Mitkal,	ars.	48,25—54
Nisu, Eesti	"	—	Lina, Liivi R.	pd.	2400—
" " " "	"	—	" Petseri	"	2600—2700
Rukis Eesti	"	—	" Võru	"	2600—2700
" Poola	"	—	" Tartu	"	2500—
Kaerad, toidu, väljamaa	"	—	Linaseemne õli	0/0 basis	—
Odrad, õlle	"	—	" " "	0/0	—
Herned, rohelaed, Eesti	"	—	Takud, Codilla I.	"	1800
" " Hollandi	"	580	" " II.	"	1600
Riis, Burma II.	"	710—720	Kanep I. sort	"	—
Kartulid, eksport	"	—	" II.	"	—
" piirituse	"	—	Kivisüsi, auru Yorkshire 2k. pest.	"	48—49
Kartulitärklis „Superieur“	"	800—	" " Newcastle	"	47—48
Plim, pudelites	ltr.	17—	" " sepa	"	48—49
Või, eksport I sort.	pd.	4600—4800	Koks, valu	"	70—75
" II sort	"	—	" gaasi	"	85—
Margariin, väljamaa	"	1960—2240	Põlevkivi, I. sort	"	10
" " "	"	—	Põlevkivi II. sort	"	7,50
Kaseiin Eesti	"	700—900	" III.	"	5
Juust, „Schveitsi“ kodumaa	pd.	2800—2900	Põlevkivipigi	"	200
Munad, eksport I. s. (kast 1440 tk.)	"	11.520—12 240	Raud sordi	"	260—270
" II. s. (kast 1440 tk.)	"	10.800—	" latt	"	—
Kakao, Hollandi	"	2300—2400	" vits.	"	410—480
" Inglise	"	1600—	Raudplekk	"	370—535
" Ameerika	"	2600—	" tsingitud	"	720—760
Kohvi, Rio, Santos j. n. e.	"	5400—5800	Raud talad	"	280—300
Kohvi, Kesk Ameerika sordid	"	6200—7600	Teras Inglise	"	—
Tee, lahtine, orange Pekoe, Tseilon	"	7800—8200	" Saksa	"	—
" Pekoe, broken, Java	"	—	" nikkel	"	—
" Orange Pekoe, Java	"	7200—7600	" vedru	"	480—500
" Moning, Hiina	"	4400—4800	" valu	"	—
Suhkur, peenike, valge, Dantsigi	"	—	" tööriistade	"	1200—1400
" " " Saksamaa	"	—	" talla	"	—
" " " Ameerika	"	—	Malm	"	170—200
" " " Tsch-Slov.	"	735—740	Inglüstina	"	9000—9500
" " " Belgia	"	—	Seatina	"	1400—
" " " Poola	"	—	Vaskplekk, punane	"	3600—4200
" " " Jaava	"	735—	" valge	"	3600—4000
Siirup, kartuli 420/0.	"	900—	Tsinkplekk	"	1700—1800
Glükoos	"	900—	" " "	"	—
Sool, lahtine, Vene	"	50—52	Masinaõli, Vene, Nobel nr. 6.	"	630—640
" " Saksa	"	51—52	" Ameerika	"	580—620
" " Hispania	"	50—	" Motor	"	750—900
Heeringad, Yarmouth, „Matties“	tünn	3400—3600	" Ameerika autoõli	"	975—1200
" " „Matfulls“	"	3700—3900	" Ameerika vacuum Oil Co.	"	1250
" " Shotti „Matties“	"	5200—5300	Linaseemne õli	"	1600
" " „Matfulls“	"	5500—5600	Värnits	"	1750—1800
" " Norra	"	2500	Tsilindriõli, Vene	"	650—950
" " Islandi	"	—	" Ameerika 280 ^o	"	650
Liha, sea, I. sort	pd.	2080—2120	" " 320 ^o	"	1035
" looma, I. sort	"	960—1320	Põlevkiviõli	"	170—210
			Nafta, Vene	"	255—
			" Ameerika	"	220—
			Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	"	260—270
			" Ameerika	"	260—270

Tallinna börs kursisedel

Bensiin, Vene	pd.	625—660
Ameerika		625—660
Piiritus, eksport. (excl. vaat)	ltr.	—
Pesuosoda, väljamaa	pd.	220—230
kodumaa		220
Seebikivi 76/77 ³ / ₀ , Vene	"	560—580
Värvid, nigrosiin vees sulav, välj.		9200—10000
tsinkvalge väljamaa		1500 1850
tinavalge "		1400—1820
ooker "		350—430
Väetisained, salpeeter, Norra	"	—
Tshiili		420
superfosfaat 17—18 ⁰ / ₀	"	—
" 18—20 ⁰ / ₀		675
Thomasjahu 17—18 ⁰ / ₀	"	590 —
"	"	—
"	"	—
Kaalisool 36 ⁰ / ₀	"	670—
" 40 ⁰ / ₀	"	840—
Kainiit 12 ⁰ / ₀	pd.	—
Väävelhapiammoniak	"	2750
Lubjalämmastik	"	1850
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda		
pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	110—115
pestud	"	125—135
Asfalt	"	120
Kivitõrv	"	240—260
Puutõrv	"	380—450
Lubi	"	50
"	"	—
Kips, tükkides	"	25
jahvatatud	"	35
krohvimise	"	45—70
Telliskivid, I. sort, tuhat	"	7000 8000
Tuletikud, origin. kast (5000 toosi)	"	6200
Tallanahk, Eesti nahast	"	5100—5600
Ameerika nahast I. s.	"	6000—6600
" II. s.	"	5400—5800
Puumaterjalid, D/BB	"	—
propsid; 7X7	"	—
liiprid	"	—
Põletispuud, sega 20 ⁰ / ₀ okaski, k. sld.	"	—

Prahid :

Lina	
Tallinn — Stettin	tonn sh. 18/—
" — Ghent	" " 22/—
" — Dundee	" " 35/—
" — Belfast	" " —
Takud	
Puumaterjalid D/B/B/ Standard	
Tallinn — London	" —
" — E. C. C. P. (Ingl. Ida ja Lääne rand)	sh. 37/—
" — Antwerpen	" —
" — Southampton	" —
" — Manchester	" —
Segakaup	
Tallinn — Stettin	tonn sh. 12—20/—
" — London	" —
" — Stockholm, ...	Rk. 10—20
Või	
Tallinn — Stettin	tünn sh. 1/6
Kartulid	
Tallinn —	tonn Rk. —

		24.VIII.	26.VIII.	28.VIII.
1 dollar	O.	372	372	372
	M.	375	375	375
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1808	1808	1808
	M.	1823	1823	1823
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	937	937
	M.	947	947	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	10.000	10.000	10.000
	M.	10.115	10.115	10.115
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	8675	8675	9200
	M.	8875	8875	9400
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1755	1755	1745
	M.	1800	1800	1790
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.200	15.200
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1110	1110	1110
	M.	1135	1135	1135
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1365	1390	1400
	M.	1400	1425	1435
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	7175	7075	7350
	M.	7325	7225	7500
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1705	1705	1685
	M.	1740	1740	1725
	T.	—	—	—
100 Helveetsiafr.	O.	7225	7225	7225
	M.	7325	7325	7325
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1900	1900	1900
	M.	1935	1935	1935
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—